

(๒๒)

คำสั่งศาลรัฐธรรมนูญ

ในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริย์
ศาลรัฐธรรมนูญ

คำสั่งที่ ๔/๒๕๖๗

เรื่องพิจารณาที่ ต. ๑/๒๕๖๗

วันที่ ๑๗ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๗

ระหว่าง { นายนพรัตน์ ปัทมะนาวิณ ผู้ร้อง
การรถไฟแห่งประเทศไทย ที่ ๑
พนักงานรถไฟ ที่ ๒ ผู้ถูกร้อง

เรื่อง นายนพรัตน์ ปัทมะนาวิณ (ผู้ร้อง) ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบคำร้องสรุปได้ว่า นายนพรัตน์ ปัทมะนาวิณ (ผู้ร้อง) กล่าวอ้างว่า เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๖๖ เวลาช่วงค่ำ ผู้ร้องโดยสารรถไฟขบวนรถชานเมืองที่ ๓๔๑ จากสถานีรถไฟดอนเมืองไปยังสถานีรถไฟบางปะอิน ในช่วงเวลาดังกล่าวมีคนรอต้อแถวซื้อตั๋วโดยสารรถไฟเป็นจำนวนมาก ประกอบกับขบวนรถไฟกำลังจะถึงสถานี ผู้ร้องไม่ได้ซื้อตั๋วโดยสารรถไฟเพราะเกรงว่าจะไม่ทันขบวนรถไฟ ขณะที่ผู้ร้องโดยสารรถไฟ พนักงานรถไฟ (ผู้ถูกร้องที่ ๒) มาตรวจตั๋ว ผู้ร้องอธิบายถึงสาเหตุที่ไม่ซื้อตั๋วโดยสารรถไฟและจ่ายเงินเป็นจำนวน ๑๐๐ บาท ซึ่งค่าโดยสารรถไฟจากสถานีรถไฟดอนเมืองไปยังสถานีรถไฟบางปะอินราคา ๘ บาท แต่ผู้ถูกร้องที่ ๒ ไม่ทอนเงินให้ผู้ร้องและอ้างกฎระเบียบต่าง ๆ ผู้ร้องเห็นว่าการที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ เรียกเก็บค่าธรรมเนียมโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมายข้อบังคับว่าด้วยระเบียบการบรรทุกผู้โดยสารและสัมภาระของผู้โดยสาร

ตามทางรถไฟและอัตราค่าโดยสาร เล่ม ๒ พ.ศ. ๒๔๖๙ ส่วน ๒ ข้อ ๗๕ ออกตามความในพระราชบัญญัติจัดวางการรถไฟแลทางหลวง พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ มาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง (๑) ถือว่าเป็นการปรับตามประมวลกฎหมายอาญา รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสอง ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่าบุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ การกระทำดังกล่าวเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้อง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสอง

ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผลการพิจารณาให้ยุติเรื่อง เนื่องจากการที่ผู้ถูกร้องทั้งสองเรียกเก็บค่าธรรมเนียมกับผู้ร้องเป็นการกระทำโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย ข้อบังคับว่าด้วยระเบียบการบรรทุกผู้โดยสารและสัมภาระของผู้โดยสารตามทางรถไฟและอัตราค่าโดยสาร เล่ม ๒ พ.ศ. ๒๔๖๙ ส่วน ๒ ข้อ ๗๕ ก. กรณีจึงไม่เป็นการกระทำที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสอง อันมีลักษณะเป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้องตามที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้

ผู้ร้องขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ว่า การกระทำของผู้ถูกร้องทั้งสอง เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสอง

ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญต้องพิจารณาเบื้องต้นมีว่า คำร้องของผู้ร้องต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ที่ศาลรัฐธรรมนูญจะรับไว้พิจารณาวินิจฉัย หรือไม่

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้มีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อมีคำวินิจฉัยว่าการกระทำนั้นขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ” พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ย่อมมีสิทธิยื่นคำร้องขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยคดีตามมาตรา ๗ (๑๑) ได้ โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เว้นแต่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น

ยังคงมีอยู่ก็ให้ยื่นคำร้องได้ทราบว่าการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้นยังคงมีอยู่ และให้นำความในมาตรา ๔๘
วรรคหนึ่งและวรรคสอง มาใช้บังคับด้วยโดยอนุโลม โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวัน
นับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่น
คำร้องต่อศาลตามมาตรา ๔๘ วรรคสอง” วรรคสาม บัญญัติว่า “ในกรณีที่ศาลเห็นว่าคำร้อง
ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นสาระอันควรได้รับการวินิจฉัย ศาลจะไม่รับคำร้องดังกล่าวไว้พิจารณาก็ได้
และถ้าศาลเห็นว่าเป็นกรณีต้องห้ามตามมาตรา ๔๗ ให้ศาลสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา” และมาตรา ๔๗
บัญญัติว่า “การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา ๔๖ ต้องเป็นการกระทำที่เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ
อันเกิดจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ และต้อง
มิใช่เป็นกรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้ ... (๒) รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญ
ได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว ...”

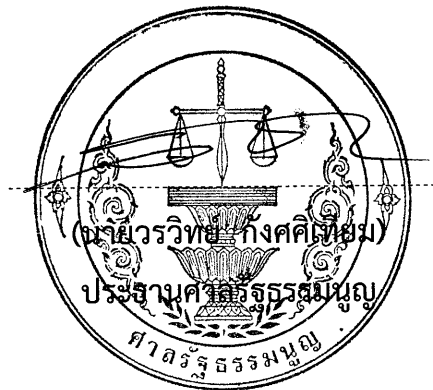
พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้อง คำร้องเพิ่มเติม และเอกสารประกอบคำร้อง
เป็นกรณีที่ผู้ร้องกล่าวอ้างว่า การที่ผู้ถูกร้องที่ ๒ เรียกเก็บค่าธรรมเนียมโดยอาศัยอำนาจตามกฎหมาย
ข้อบังคับว่าด้วยระเบียบการบรรทุกส่งผู้โดยสารและสัมภาระของผู้โดยสารตามทางรถไฟและอัตรา
ค่าโดยสาร เล่ม ๒ พ.ศ. ๒๔๖๙ ส่วน ๒ ข้อ ๗๕ ออกตามความในพระราชบัญญัติจัดวาง
การรถไฟแห่งประเทศไทย พระพุทธศักราช ๒๔๖๔ มาตรา ๘๙ วรรคหนึ่ง (๑) ถือว่าการเรียกเก็บ
ค่าธรรมเนียมดังกล่าวเป็นการปฏิบัติตามประมวลกฎหมายอาญา รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสอง
ให้สันนิษฐานไว้ก่อนว่าผู้ต้องหาหรือจำเลยไม่มีความผิด และก่อนมีคำพิพากษาอันถึงที่สุดแสดงว่า
บุคคลใดได้กระทำความผิด จะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นเสมือนเป็นผู้กระทำความผิดมิได้ การกระทำดังกล่าว
เป็นการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้อง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคสอง
ซึ่งการยื่นคำร้องตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓ ต้องเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข
ที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑
มาตรา ๔๖ และมาตรา ๔๗ แม้ผู้ร้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งผล
การพิจารณาให้ยุติเรื่อง อันทำให้ผู้ร้องมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ก็ตาม แต่การกระทำ
ของผู้ถูกร้องทั้งสองเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมาย หากผู้ร้องเห็นว่าเป็นการกระทำละเมิดสิทธิ
หรือเสรีภาพ ผู้ร้องอาจใช้สิทธิตามกระบวนการยุติธรรมต่อศาลอื่นได้ เป็นกรณีที่รัฐธรรมนูญ

- ๔ -

หรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้วตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๔๗ (๒) ซึ่งมาตรา ๔๖ วรรคสาม บัญญัติให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณา ดังนั้น ผู้ร้องไม่อาจยื่นคำร้องดังกล่าวตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๑๓

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงมีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

- ๒ -

(คำสั่งที่ ๔/๒๕๖๓)

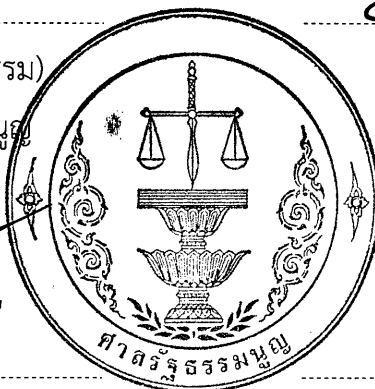
(นายนครินทร์ เมฆไตรรัตน์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายปิยญา อดุชานน)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม สิทธิวิรัชธรรม)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายจิรนิติ หะวานนท์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายนภดล เทพพิทักษ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายบรรจงศักดิ์ วงศ์ปราชญ์)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

(นายอุดม รัฐอมฤต)
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ